

ศึกษาสภาพการดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแลและจัดประสบการณ์
การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนา
เด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก

**A Study an Operating the Conditions of Teachers to Supervise and
Organize a Learning Experiences and Playing for early childhood
development According the Standards of the National Early
Childhood Development Center as Child Development
Center in Local Government Organization,
Phitsanulok Province**

ชนะชัย คงมัน และ นิคม นาคอ้าย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Chanachai Kongman and Nikom Nakai

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: Chanachai 7172 @gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 234 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สภาพการดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแล และจัดประสบการณ์ การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.17$, $S.D. = 0.43$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพ มีการดำเนินงานอยู่ใน

* วันที่รับบทความ: 9 กรกฎาคม 2564; วันที่แก้ไขบทความ 14 กรกฎาคม 2564; วันที่ตอบรับบทความ: 15 กรกฎาคม 2564

Received: July 9, 2021; Revised: July 14, 2021; Accepted: July 15, 2021

ระดับมาก ($\bar{x}= 4.29$, S.D.= 0.41) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ คือ ด้านการส่งเสริมเด็กในระยะเปลี่ยนผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในขั้นถัดไป ($\bar{x}= 4.00$, S.D= 0.49) มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: สภาพการดำเนินงาน; มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ; ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Abstracts

The purpose of this research was to study the operating conditions of teachers/ caregivers in caring for and organizing learning and play experiences to develop early childhood according to the standards of the National Early Childhood Development Center of the Child Development Center under the local government organization Phitsanulok Province. The sample group included chiefs of child development centers and teachers who took care of children under the local government organization Phitsanulok Province. 234 people were obtained by simple random sampling. The instrument used for data collection was a questionnaire, the operating conditions of teachers/caregivers in child care and arrange experience learning and playing to develop early childhood according to the standards of the National Early Childhood Development Center of the Child Development Center under the local government organization Phitsanulok Province, and the statistics for Data analysis to analyzed by using mean and standard deviation.

The results showed that the overall performance operations of teachers/ caregivers in caring for and organizing learning and play experiences for early childhood development according to the standards of the National Early Childhood Development Center of the Child Development Center under the local government organization Phitsanulok Province was at a high level ($\bar{x}= 4.17$, S.D.= 0.43). Highest average aspect of promoting the development of bodies at level of high levels ($\bar{x}= 4.29$, S.D.= 0.41). The aspect with the least mean was the aspect of promoting transitional children to adapt to the next stage of connectivity ($\bar{x}= 4.00$, S.D= 0.49) The operation was at a high level.

Keywords: Operating conditions; National standard for Early Childhood Care; Child Development Centers

บทนำ

การศึกษาปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตและการพัฒนาการในทุกด้านเป็นช่วงวัยที่พัฒนาการทางด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดและเป็นฐานรากที่สำคัญสำหรับพัฒนาการในช่วงวัยต่อไป เด็กในวัยนี้จึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของประเทศ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมตามช่วงวัยจะสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพและจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไปในอนาคตดังคำกล่าวของ ศ.ดร.เจมส์ เจ เอคแมน นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล ปี 2542 ที่ว่า “การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าให้ผลตอบแทนแก่สังคมที่ดีที่สุดในระยะยาว” ดังนั้นการพัฒนาเด็กปฐมวัย จึงเป็นรากฐานที่มีผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของคนตลอดชีวิต และเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด กล่าวคือเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดี มีความสามารถเรียนรู้ ทำงานได้ เก่ง และเป็นพลเมืองดีที่จะนำสู่ความสำเร็จในสังคม

ที่ทำนายในศตวรรษที่ 21 ต้องได้รับโอกาสการพัฒนา อย่างรอบด้านในช่วงปฐมวัย แต่คุณภาพของเด็กปฐมวัย ยังเป็นจุดอ่อนที่เข้าขั้นวิกฤติของประเทศไทยที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน รัฐและทุกภาคส่วน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน สังคม บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ครู/ผู้ดูแลเด็ก โรงเรียน องค์กร ท้องถิ่นทุกระดับ บุคลากรพัฒนาสังคมทั้งภาครัฐ เอกชน ภาควิชาการและภาคธุรกิจ จึงต้องมีความรู้ความ เข้าใจในความสำคัญของช่วงปฐมวัย ตระหนักในพันธกิจและลงมือช่วยกันทำให้เด็กปฐมวัยมีโอกาสพัฒนา อย่างเต็มศักยภาพในภาวะแวดล้อมที่เหมาะสม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562 : 5-10)

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติอำนาจและหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทรับผิดชอบและจัดบริการ สาธารณะให้แก่ประชาชนในเขตพื้นที่ ซึ่งรวมถึงการจัดการศึกษาด้วยและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักทางการศึกษาก็ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษา ระดับใดก็ได้ตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ พระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (10) โดยหน้าที่ตามแบบแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดการถ่ายโอนงาน ที่ เกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก คือ ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต งานสวัสดิการสังคม (การสังเคราะห์ พัฒนาคุณภาพ ชีวิต เด็ก สตรี คนชรา ผู้ด้อยโอกาส) ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดการถ่ายโอนงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ กรมพัฒนาชุมชนโดย ได้กำหนดประเภทของกลุ่มงานนี้เป็นหน้าที่ที่ต้องทำและทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ.2545 ในส่วนของการดำเนินงานกระทรวง มหาดไทยได้โอนเงินงบประมาณเงิน อุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กทุกกิจกรรม ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2546 ประกอบด้วย ค่าอาหารเสริม (นม) ค่าอาหารกลางวัน ค่าตอบแทน ครูพี่เลี้ยงผู้ดูแลเด็กเล็ก เงินประกันสังคมและค่าวัสดุการศึกษา (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 อ้าง ถึงใน สารินีย์ จินากักดี, 2558 : 7)

รัฐบาลมีเป้าหมายในการพัฒนาประเทศภายใต้นโยบายประเทศไทย 4.0 เพื่อขับเคลื่อนประเทศไปสู่ ความ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” โดยให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนในทุกมิติ รวมทั้ง เตรียมความพร้อมด้านกำลังคนและเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัยให้เป็นทุนมนุษย์ที่มี ศักยภาพสูงของประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาเด็กและเยาวชนเริ่มตั้งแต่ปฐมวัยซึ่งถือเป็นช่วงวัยที่มี ความสำคัญสูงสุด เพื่อให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต ประกอบกับคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 2 มกราคม 2562 เห็นชอบมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เพื่อยกระดับการพัฒนาเด็กปฐมวัยและใช้เป็นมาตรฐานกลางทั้งประเทศ ซึ่งเป็นการดำเนินการตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยและสามารถ เข้าถึงการบริการได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยมีเป้าหมายให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการดูแลพัฒนาจนเข้ารับ

การศึกษาทั้งการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ และสติปัญญาให้สมกับวัย การจัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ถือเป็นมาตรฐานขั้นต้นที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาเด็กของประเทศ เพื่อให้เริ่มต้นชีวิตอย่างมีคุณภาพ รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพการบริการ ดูแลและจัดการศึกษาสำหรับเด็กแรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษา โดยคำนึงถึงการตอบสนองต่อสิทธิพื้นฐานที่เด็กทุกคนพึงได้รับ ซึ่งถือเป็นการวางรากฐานทรัพยากรมนุษย์ของประเทศและการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้พร้อมเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศต่อไป (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562 : 5-10)

จากผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561-พ.ศ.2580) มีเป้าหมายการพัฒนาคนในทุกมิติและทุกช่วงวัย ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยหล่อหลอมเด็กนั้นให้มีคุณภาพ พบว่ามีเด็กปฐมวัยร้อยละ 12 เข้าไม่ถึงโอกาสทางการศึกษา ขาดการดูแลที่ดีและมีคุณภาพ ควรต้องเร่งพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐานเพื่อให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้เข้าถึงโอกาสทางการศึกษาที่ดีและมีคุณภาพ ปัจจุบันมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศมีจำนวนทั้งหมด 21,654 ศูนย์ มีศูนย์ที่อยู่ในเกณฑ์สมควรได้รับการปรับปรุง 1,671 ศูนย์ และต้องปรับปรุงอย่างเร่งด่วน 304 ศูนย์ (สุปรिता อุดุลยานนท์, 2562 : ออนไลน์) และจากการศึกษางานวิจัยของ ธเนศพล อินทร์จันทร์ (2562 : 34) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัยมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง และด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ ส่วนผลการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า คุณภาพของเด็กปฐมวัย มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก เพื่อนำผลจากการศึกษาไปวางแผนพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมทั้งเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการออกแบบกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับวัย ส่งผลให้การ

จัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลแบบยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการ ดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแล และจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาสภาพการ ดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแล และจัดประสบการณ์ การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 มาตรฐานด้านที่ 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านการดูแลและพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน 2) ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแล สุขภาพ 3) ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษาและการสื่อสาร 4) ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้าน อารมณ์ จิตใจ-สังคม ปลุกฝังคุณธรรมและความเป็นพลเมืองดี และ 5) ด้านการส่งเสริมเด็กในระยะเปลี่ยนผ่าน ให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในขั้นถัดไป

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ในเขต จังหวัดพิษณุโลก แบ่งเป็น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 229 คน และครูผู้ดูแลเด็กเล็ก จำนวน 348 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 577 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดพิษณุโลก โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 121) และทำการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 92 คน และครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 142 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 234 คน และได้รับการตอบ แบบสอบถามจำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 95

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของครู/ ผู้ดูแลเด็กในการดูแล และจัดประสบการณ์ การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถาน

พัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 121) โดยมีคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับ มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับ มาก

ระดับ 3 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับ ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับ น้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแล และจัดประสบการณ์ การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแล และจัดประสบการณ์ การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบปรับปรุงความสมบูรณ์และความถูกต้องให้ครอบคลุม ทั้งด้านโครงสร้าง เนื้อเรื่องและภาษาที่ใช้และความครอบคลุมเรื่องที่ต้องการศึกษาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ว่าข้อความในแบบสอบถามเป็นข้อความที่ตรงกับสิ่งที่ต้องการศึกษาถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาเชิงทฤษฎีที่ได้ศึกษาวิเคราะห์และกำหนดไว้เป็นนิยามศัพท์เฉพาะหรือไม่ ซึ่งจะต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 121) โดยแบบสอบถามในงานวิจัยเรื่องนี้มีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6 - 1.0

4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 30 คน จากกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลจากแบบสอบถาม ที่ได้จากการไปทดลองใช้มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.977

6. นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ ที่ปรึกษาตรวจสอบเพื่อใช้เป็นแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขอความอนุเคราะห์จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อทำหนังสือ นำส่งแบบสอบถาม ถึงผู้บริหารองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล จากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก

3.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ขอเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย และแบบสอบถามถึง องค์ปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมนัดหมายวัน เวลา ที่จะขอมารับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยส่งแบบสอบถามจำนวน 234 ฉบับ ได้รับคืนทั้งสิ้น 223 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาตำรา บทความ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ และนำมาเป็นกรอบในการจัดทำเครื่องมือ ดังภาพที่ 1

การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 มาตรฐานด้านที่ 2 ดังนี้

1. ด้านการดูแลและพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน
2. ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพ
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษาและการสื่อสาร
4. ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ-สังคม ปลูกฝังคุณธรรมและความเป็นพลเมืองดี
5. ด้านการส่งเสริมเด็กในระยะเปลี่ยนผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในขั้นถัดไป

สภาพการดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแล และจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพการดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแล และจัดประสบการณ์ การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก โดยจุดมุ่งหมายของงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่ง ศึกษาสภาพการดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแลและจัดประสบการณ์ การเรียนรู้และการเล่นเพื่อ พัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก โดยผู้ให้ข้อมูลได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 88 คน และครู ผู้ดูแลเด็ก จำนวน 135 คน รวมทั้งสิ้น 223 คน โดยส่งแบบสอบถามจำนวน 234 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 223 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.3 นำมาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ตารางประกอบ คำบรรยาย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 1 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็ก ในการดูแล และจัดประสบการณ์ การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนา เด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวม

ด้าน	การดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็ก ในการดูแล และจัด ประสบการณ์ การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย	($\bar{x}$)	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	ด้านการดูแลและพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน	4.23	0.41	มาก	2
2	ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพ	4.29	0.41	มาก	1
3	ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษาและการสื่อสาร	4.15	0.44	มาก	4
4	ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ-สังคม ปลุกฝัง คุณธรรมและความเป็นพลเมืองดี	4.21	0.41	มาก	3
5	ด้านการส่งเสริมเด็กในระยะเปลี่ยนผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อ ในชั้นถัดไป	4.00	0.49	มาก	5
รวม		4.17	0.43	มาก	

สภาพการดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแล และจัดประสบการณ์ การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวม มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=4.17$, S.D.= 0.43) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและ ดูแลสุขภาพ มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.29$, S.D.= 0.41) รองลงมาคือ การดูแลและพัฒนาเด็ก

อย่างรอบด้าน ($\bar{x} = 4.23$, $S.D. = 0.41$) มีการดำเนินงานอยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การส่งเสริมเด็กในระยะเปลี่ยนผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในชั้นถัดไป ($\bar{x} = 4.00$, $S.D. = 0.49$) มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการดูแลและพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.23$, $S.D. = 0.41$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดกิจกรรมในแต่ละวันให้พัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้านคือ ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา ภาษาและการสื่อสารอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42$, $S.D. = 0.53$) รองลงมาคือ ด้านการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับปรัชญา/หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.39$, $S.D. = 0.52$) โดยข้อที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการใช้สื่อที่หลากหลาย ทั้งสื่อธรรมชาติ เช่น ดิน หิน ทราย ต้นไม้ใบไม้ และสื่อที่มนุษย์ผลิตขึ้น ทั้งสื่อครูทำขึ้นและสื่อ ที่จัดซื้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$, $S.D. = 0.71$)

2. ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.29$, $S.D. = 0.41$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดอาหารให้กับเด็กในปริมาณที่เพียงพอเหมาะสมกับวัยของเด็ก ภาชนะที่ใส่อาหารและสถานที่รับประทานอาหาร มีความสะอาดและปลอดภัย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$, $S.D. = 0.53$) รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขนิสัยที่ดีให้กับเด็กด้านการกิน การล้างมือ การแปรงฟัน เคลื่อนไหวร่างกาย การเล่นออกกำลังกายและการรักษาความสะอาดโดยให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, $S.D. = 0.58$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการจัดกิจกรรม การสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อให้เด็กรู้จักขอความช่วยเหลือและปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง เมื่อเผชิญกับภัยและอันตรายทั้งภัยจากคนแปลกหน้า การพลัดหลง ไฟไหม้ รวมทั้งภัยพิบัติจากธรรมชาติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.92$, $S.D. = 0.54$)

3. ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษาและการสื่อสาร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.15$, $S.D. = 0.44$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษาและการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$, $S.D. = 0.60$) รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กได้พัฒนาทักษะ กระบวนการคิด จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$, $S.D. = 0.61$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การบันทึกทักษะด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของเด็กเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$, $S.D. = 0.77$)

4. ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ-สังคม ปฏิสัมพันธ์คุณธรรมและความเป็นพลเมืองดี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.21$, $S.D. = 0.41$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการให้แรงเสริมทางบวกต่อพฤติกรรมที่ดี ชมเชยให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอ ทั้งจากครู/ผู้ดูแลเด็กและจากกลุ่มเพื่อน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.39$, $S.D. = 0.53$) รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมให้เด็กทุกคนได้

แสดงออกทางอารมณ์อย่างอิสระ โดยครู/ผู้ดูแลเด็กยิ้มแย้มแจ่มใส เอาใจใส่ในการนำเสนอการตอบสนองกับเด็ก และสนใจในสิ่งที่เด็กทำ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.26$, $S.D.=0.53$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการให้โอกาสเด็กได้ชื่นชมผลงานของตนเองและผู้อื่น เพื่อสร้างความสุขและความภูมิใจในตัวเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.26$, $S.D.=0.51$)

5. ด้านการส่งเสริมเด็กในระยะเปลี่ยนผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในชั้นถัดไป ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=4.00$, $S.D.=0.49$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของเด็กเกี่ยวกับสุขภาพการเติบโต พัฒนาการและพฤติกรรมของเด็ก ตลอดจนความต้องการพิเศษและปัญหาที่อาจพบได้เพื่อส่งต่อในชั้นถัดไป อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.16$, $S.D.=0.52$) รองลงมาคือ ด้านการสื่อสารและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของผู้ปกครองและเด็กก่อนเข้าสู่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย/โรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.11$, $S.D.=0.62$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการแนะนำให้ผู้ปกครองเรียนรู้วิถีชีวิตและศึกษาหลักสูตรปฐมวัยและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.68$, $S.D.=0.86$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก มีประเด็นนำมาอภิปรายผล ดังนี้

การดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแล และจัดประสบการณ์ การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ในภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การที่รัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญเรื่องการพัฒนาเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะช่วงปฐมวัยให้มีพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยการจัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ และประกาศให้ใช้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียน รวมถึงมีการกำกับ ดูแล ติดตามการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยกำหนดให้มีระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและนำผลที่ได้มา พัฒนา ปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ภาควิชา จิตวิทยา (2561 : 32) ได้ศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลเชียงดาว ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันมีการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ศุภกิจพิทักษ์ มลาไว (2564 : 34) ได้ศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐาน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ซึ่งหากพิจารณาสภาพการดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแลและจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก ในด้านรายด้านพบว่า สภาพการดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแล และจัดประสบการณ์ การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพ ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดอาหารให้กับเด็กในปริมาณที่เพียงพอเหมาะสมกับวัยของเด็ก ภาชนะที่ใส่อาหารและสถานที่รับประทานอาหารมีความสะอาดและปลอดภัย พบว่า ในภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้มีการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการโครงการอาหารกลางวันสำหรับโรงเรียน และอปท. มีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน เพื่อทำการประเมินโดยร่วมมือกับจังหวัดในการดำเนินการกลั่นกรองและรายงานผล รวมถึงกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริตงบประมาณค่าอาหารกลางวันเด็กนักเรียนให้ อปท.ถือปฏิบัติเพื่อป้องกันผลกระทบต่อภาวะทุพโภชนาการของเด็กนักเรียนและคุณภาพการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งให้ในการบริหารจัดการอาหารกลางวันให้กับนักเรียนนั้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำระบบแนะนำสำหรับอาหารกลางวันสำหรับโรงเรียนแบบอัตโนมัติ (Thai School Lunch : TSL) มาใช้ในการกำหนดรายการอาหารด้วย และยังส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน สับเปลี่ยนหมุนเวียนกันช่วยสถานศึกษาดำเนินการ เช่น การตรวจสอบจำนวนหรือปริมาตรวัตถุดิบ การจัดหาวัตถุดิบที่มีความสะอาด ปลอดภัยและมีคุณภาพ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิมลสร้อยสูงเนิน (2561 : 6) ได้ทำการศึกษาดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านโภชนาการสำหรับเด็กมีค่าเฉลี่ยระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือจัดโภชนาการให้เด็กได้รับอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายส่งผลต่อการเจริญเติบโตตามพัฒนาการของเด็ก รองลงมาได้แก่ เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และเด็กได้รับอาหารที่สะอาดปลอดภัย ถูกหลักโภชนาการ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เสาวรักษ์ คำภีระ (2561 : 343) ได้ทำการศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมมีการดำเนินงานในระดับมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ มีบริการส่งเสริมสนับสนุนสำหรับเด็กเล็ก ได้แก่ อาหารว่าง อาหารกลางวันตามหลักโภชนาการ อาหารเสริม (นม) วัสดุ สื่อ

อุปกรณ์การศึกษา วัสดุครุภัณฑ์ และเครื่องเล่นพัฒนาการเด็ก และการตรวจสุขภาพเด็ก เล็กประจำปี โดยบุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุขเช่นกัน

2. ด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษาและการสื่อสาร ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษาและการสื่อสาร ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก การที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้สถานศึกษาใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 เป็นหลักสูตรสำหรับสถานศึกษา สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยให้สถานศึกษา นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทาง ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ให้กับนักเรียน ประกอบกับกฎกระทรวงเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ และจะต้องจัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาเป็นประจำทุกปี สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เพ็ญโสภา เทพปิ่น (2558 : 89) ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่าสภาพการดำเนินงานการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่ดำเนินการบริหารมากที่สุดคือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จันทรี สุตา ทราชมอ (2562 : 56) ได้ทำการศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอมะนัง จังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษพบว่า สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอมะนัง จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวมและรายด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

3. ด้านการส่งเสริมเด็กในระยะเปลี่ยนผ่าน ให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในขั้นถัดไป ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการแนะนำให้ผู้ปกครองเรียนรู้วิถีชีวิตและศึกษาหลักสูตรปฐมวัยและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการเรียนการสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่ตระหนักและให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมหรือโครงการที่เป็นการส่งเสริมให้เด็กและผู้ปกครองได้เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและวิถีชีวิตของการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา รวมถึงยังขาดการแนะนำให้ผู้ปกครองได้ศึกษาหลักสูตรปฐมวัยและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะใช้จัดการเรียนการสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กและผู้ปกครองได้มีการปรับตัวสำหรับการใช้ชีวิตและการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาต่อไป สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อังคนา วรรณโสภณ (2557 : 90) ได้ทำการศึกษา การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล

ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ภัทรวดี หะสิทธิ์พงษ์ (2559 : 97) ได้ทำการศึกษาปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษาพบว่า ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด 3 ลำดับแรกพบว่า มีปัญหาขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงานของเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย รองลงมาคือขาดผู้ที่มีบทบาทสนับสนุนอย่างแท้จริงในการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่าย และการดำเนินงานของเครือข่ายไม่มีระบบการสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแล และจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยสภาพการดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแล และจัดประสบการณ์ การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก พบว่า การส่งเสริมเด็กในระยะเปลี่ยนผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในชั้นถัดไปเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัดกิจกรรมหรือโครงการโดยให้ทั้งผู้ปกครองและเด็กได้เข้าร่วม ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้ปกครองและเด็กและได้มีการปรับตัวก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น และได้ปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ ในอนาคตทั้งด้านการใช้ชีวิตและการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1.2 จากผลการวิจัยสภาพการดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแล และจัดประสบการณ์ การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก พบว่า การบันทึกทักษะด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของเด็กเป็นรายบุคคลเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นครูควรสร้างเครื่องมือการวัดและประเมินผลที่หลากหลายสามารถสะท้อนพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษาและการสื่อสาร รวมทั้งมีความเหมาะสมและครอบคลุมทักษะทางด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของเด็กเป็นรายบุคคล

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับศูนย์

พัฒนาเด็กเล็ก เช่น ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง อายุ เพศ ประสบการณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและเป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาแนวทางการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการสังเกต หรือสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกในลักษณะของวิจัยเชิงคุณภาพ ไปใช้ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพตามมาตรฐานต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์สุตา ทรายหมอ. (2562). *แนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ธเนศพล อินทร์จันทร์. (2562). *แนวทางการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยพิษณุโลก.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- เพ็ญโสภา เทพปัน. (2558). *สภาพและปัญหาการดำเนินการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ภาคิม จิรจตุรพรกุล. (2561). *แนวทางการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ภัทรวดี หะลิตะพงษ์. (2559). *ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิษณุโลก*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- วิมล สร้อยสูงเนิน. (2561). *การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ศุกลพิจักษณ์ มลาไวย์. (2564). *การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.

- สารินีย์ จินากักดี. (2558). การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษา กรณี
เฉพาะเทศบาลตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สุปรีดา อุดุลยานนท์. (2562). เร่งพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแบบก้าวกระโดด. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 14
มกราคม 2564. แหล่งที่มา: <https://hilight.kapook.com/view/192705>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ*.
กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- เสาวรักษ์ คำภีระ. (2561). *สภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัด
เชียงราย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยพะเยา.
- อังคณา วรรณโสภณ. (2557). *การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ
คลองหลวง จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.